

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2571

Vragen van het lid **Dibi** (GroenLinks) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Wonen, Wijken en Integratie over *de brochure over het herkennen van façadepolitiek van salafistische organisaties*. (Ingezonden 27 maart 2009)

1

Kunt u zich de met algemene stemmen aangenomen motie-Van Raak (TK 27 754, nr. 113) herinneren die u verzocht in het Actieplan polarisatie en radicalisering aan te geven hoe overheden en maatschappelijke organisaties façadepolitiek van salafistische moslims kunnen herkennen en voorkomen?

2

Op welke schaal komt façadepolitiek van al dan niet door de overheid gesubsidieerde salafistische organisaties voor? Is het waar dat binnen het salafisme sprake is van verschillende stromingen? Zo ja, welke stromingen zijn te onderscheiden? Welke stromingen vereisen overheidsoptreden?

3

Deelt u de mening dat onderzoek naar herkenning van radicalisering en extremisme nog in de kinderschoenen staat? Deelt u de mening dat grondig wetenschappelijk onderzoek op nationaal en Europees

niveau broodnodig is? Bent u bereid in Europees verband aan te dringen op wetenschappelijk onderzoek hiernaar en zelf het goede voorbeeld te geven? Zo nee, waarom niet?

4

Bedoelt u met de opmerking in de brochure «In de media en op straat is vaak duidelijk zichtbaar dat men te maken heeft met salafisten» dat iedereen die met een baard rondloopt verdacht kan worden van façadepolitiek? Zo nee, waaraan kan men salafisten in de media en op straat precies herkennen? Wat is vervolgens de consequentie van het herkennen van een salafist in de media en op straat?

5

Bent u bekend met het gevaar waar de NCTb op wijst dat «het verspreiden van lijstjes zonder achtergrondinformatie en een instructie over het gebruik ertoe leidt dat de indicatoren een eigen leven gaan leiden»? Deelt u de constatering van de NCTb dat dit kan leiden tot «misclassificatie en stigmatisering»?

6

Kent u de signalen van façadepolitiek die in uw brochure worden beschreven? Deelt u de mening dat bijvoorbeeld het signaal «Een organisatie ontplooit verschillende activiteiten, maar heeft eigenlijk geen oog voor de resultaten. Het blijkt vooral te gaan om positieve reacties in de media en in de lokale omgeving

ter versterking van de eigen machtspositie» toepasbaar is op tal van organisaties, instellingen, personen en zelfs politieke partijen?

7

Deelt u de mening dat uw brochure op deze wijze niet helpt aan het daadwerkelijk herkennen en bestrijden van radicaal salafistische organisaties, maar eerder bijdraagt aan het creëren van wantrouwen en angst richting moslims en islamitische organisaties die niks met façadepolitiek en radicaal salafisme te maken hebben? Zo nee, waarom niet?

8

Bent u bereid deze bangmakende, maar vooral tekortschietende brochure in te trekken en te komen met een nieuwe brochure die lokale overheden en organisaties serieuze aanknopingspunten biedt om radicaal salafisme te herkennen en voorkomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer kan deze nieuwe brochure worden verwacht?

Antwoord

Antwoord van minister **Ter Horst** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de minister voor Wonen, Wijken en Integratie (ontvangen 7 mei 2009), zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2395

1

Ja. De Wegwijzer Façadepolitiek (het antwoord op de motie-Van Raak) stond ook op de agenda voor en is besproken tijdens het AO Polarisatie en Radicalisering van 19 maart jl.

2

Het salafisme is een ultraorthodoxe stroming die staat voor een terugkeer naar de «zuivere islam», zoals die, in de opvatting van de betrokken moslims, ten tijde van de profeet Mohammed is beleden.

De salafistische geloofsbeleving verkeert in Nederland in een ontwikkelingsproces, zodat het zaak is zorgvuldig te blijven kijken naar de diverse verschijningsvormen. Globaal zijn in Nederland drie stromingen van het salafisme te onderscheiden. Apolitieke salafisten kiezen voor een orthodoxe geloofsuitoefening, maar verbinden dit niet aan maatschappelijk of politiek activisme. De politieke variant van het salafisme wil de samenleving ingrijpend hervormen langs orthodoxe lijnen. Politieke salafisten wijzen daarbij de omringende niet-islamitische samenleving af, verwerpen de democratische rechtsorde en kunnen verregaande vormen van onverdraagzaam isolationisme jegens andersdenkende moslims en niet-moslims propageren. Bij de laatste stroming, het jihadistisch salafisme, is daarnaast sprake van oproeping tot of verheerlijking en ondersteuning van het gebruik van geweld om de politiek-religieuze doelen te bereiken. Façadepolitiek heeft vooral betrekking op de politieke varianten van het salafisme. De schaal waarop façadepolitiek mogelijk voorkomt, is landelijk beperkt: risico's liggen vooral in gemeenten waar politiek-salafistische organisaties actief zijn. Overheidsoptreden richt zich tegen strafbare feiten. Daarnaast is er overheidsbeleid in het kader van het Actieplan Polarisatie en Radicalisering om polariserende en/of anti-democratische activiteiten te voorkomen en tegen te gaan.

3

In de afgelopen jaren is internationaal en nationaal belangrijk onderzoek verricht dat kan helpen bij het herkennen van deze verschijnselen. In Nederland verschenen onder andere: *Strijders van eigen bodem*, *Radicale*

en democratische moslims in Nederland, IMES (2006), *Radicale dawa in verandering: de opkomst van islamitisch neoradicalisme in Nederland*, AIVD (2007), *Salafisme in Nederland. Een voorbijgaand fenomeen of een blijvende factor van belang*, NCTb (2008), *Teruggang en Uittreding. Processen van de-radicalisering ontleed*, IMES (2008). De minister voor Wonen, Wijken en Integratie laat voorts momenteel de vatbaarheid voor radicalisering onderzoeken van kleinere groepen als Somaliërs en Turkse Koerden. De Universiteit van Amsterdam verricht in opdracht van de NCTb onderzoek naar de manifestatie van het salafisme in enkele Nederlandse gemeenten. De NCTb werkt voorts aan kennisversterking over (onder meer) de psychologische dimensies van radicaliseringsprocessen en mogelijke tegenstrategieën uit andere landen.

Er zijn ook diverse handreikingen voor het herkennen en omgaan met radicalisering en terrorisme. Voorbeelden zijn de handreiking «Terrorismebestrijding op lokaal niveau», NCTb, (2006) en *Radicalisme Signaleren en Aanpakken, Vroegtijdige aanpak van radicaliserende jongeren, Handreiking voor gemeenten*, VNG/Radaradvies (2006). Ook internationaal is veel onderzoek verricht naar het herkennen van radicalisering en terrorisme. Een goed overzicht hiervan is te verkrijgen via het Centrum voor Terrorisme en Contra-terrorisme van de Campus Den Haag/Universiteit van Leiden www.campusdenhaag.nl. Ik deel uw mening dan ook niet dat het onderzoek naar radicalisering en extremisme in de kinderschoenen staat. Mogelijke kennislacunes worden onderbracht in de onderzoeksagenda die mijn ministerie samen de andere departementen, de G4 en de VNG dit jaar ontwikkelt.

4 en 5

Ik ben bekend met het risico dat het verspreiden van lijstjes zonder achtergrondinformatie en een gebruiksinstructie ertoe leidt dat de indicatoren een eigen leven gaan leiden. Ik deel de constatering van de NCTb, zoals eerder gepubliceerd in de *Handreiking Terrorismebestrijding*

op lokaal niveau, dat dit kan leiden tot misclassificatie en stigmatisering. Daarom benadrukt de Wegwijzer Façadepolitiek ook dat het niet mogelijk is om een checklist te maken waarmee kan worden vastgesteld of iemand zich bedient van façadepolitiek. Verder benadrukt de Wegwijzer dat de Nederlandse moslimgemeenschap zeer divers is en dat slechts een zeer klein gedeelte aanhanger van het (politieke) salafisme is.

Daarbij constateer ik dat salafisten zich in de media en op straat kunnen onderscheiden door bepaalde uiterlijke kenmerken, zoals bijvoorbeeld traditionele kleding. Ik wil echter nadrukkelijk aangeven dat dit uiteraard niet voor alle salafisten geldt, noch dat dergelijke uiterlijke kenmerken per definitie betekenen dat iemand een salafist is. Uiteraard kan een gemeente – of ieder ander – pas concluderen hoe salafistisch een organisatie is wanneer er voldoende zicht is op diens uitingen en gedrag. De Wegwijzer Façadepolitiek spoort gemeenten aan bij de precieze duiding zorgvuldig te werk te gaan en advies van experts, eerste-lijns werkers en sleutelfiguren uit de gemeenschap in te winnen.

6

Het kan zijn dat meerdere organisaties deze houding vertonen. Waar het om gaat is dat de autoriteiten bij vermoeden van een radicale signatuur zich een zo volledig mogelijk beeld kunnen vormen en daarover informatie verzamelen. De Wegwijzer Façadepolitiek heeft als doel lokale partners hierbij te helpen.

7

Ik deel de mening niet. Gezien de complexiteit van het onderwerp en het risico van het werken met lijstjes en indicatoren – gecombineerd met de afwezigheid van expertise binnen veel gemeenten op dit gebied – heb ik ervoor gekozen om met deze Wegwijzer vooral in algemene zin bewustwording te creëren en de alertheid te verhogen. Zie verder het antwoord op vraag 5. Deze brochure is ook niet het enige middel dat ingezet wordt om radicalisering en façadepolitiek tegen te gaan. In het kader van het Actieplan Polarisatie en Radicalisering worden gemeenten

ondersteund bij bijvoorbeeld het opbouwen van een informatie-huishouding en het trainen van professionals om radicalisering te herkennen. Informatie hierover is verkrijgbaar via het Kennisen Adviescentrum Polarisatie en Radicalisering (www.nuansa.nl). Daarnaast doet de AIVD permanent onderzoek naar radicalisering. De overheid beschikt over voldoende instrumenten om radicalisering en façadepolitiek inzichtelijk te krijgen en hier tegen op te treden.

8

Ik deel uw kwalificatie van de brochure niet. Tijdens het Verslag Algemeen Overleg Polarisatie en Radicalisering van 22 april jl. heb ik toegezegd te bezien of er een verdieping van de Wegwijzer noodzakelijk is, om te voorkomen dat subsidies worden verleend aan organisaties die zich bedienen van façadepolitiek. Mocht hiertoe aanleiding blijken, dan zal ik de Wegwijzer hierop aanpassen en de Kamer hierover berichten.